

INFORME DEL DEGÀ

(desembre de 2019)

DIAP. 1. L'activitat de l'Equip de Deganat durant l'any del qual reto comptes ha estat polaritzada per la certificació del Sistema de Garantia Intern de Qualitat del centre. Això, com veurem més endavant, no significa, que no ens haguem ocupat de res més, sinó que ha mediatitzat tota la tasca.

DIAP. 2. Per això abans de comentar els indicadors de l'estat de salut del centre, vull fer-vos-en cinc cèntims. I començo per una reflexió sobre un concepte que és cabdal (i ho serà més en el futur mediat). La 'qualitat', concebuda com assoliment d'uns objectius estratègics a través d'un procesos ben definits i ben aplicats.

La QUALITAT ha estat l'eix central de la tasca de l'Equip de Deganat de l'any que s'escola i ho continuarà essent, si mes no, el primer semestre del proper any. Segurament poques persones de la facultat tenen coneixement de les hores que s'hi han esmerçat; i de les poques que en tenen coneixement, la majoria consideren que 'qualitat' és sinònim de burocratització, paperassa i, en definitiva, inutilitat. No és gratuïta aquesta concepció. I no ho és, perquè a) la institució no ha estat capaç de transmetre encara la seva importància a tots els agents que l'ha de dur a la pràctica; b) la informació que s'hi associa i la forma d'obtenir-la són altament farragoses i c) no s'acaba de veure l'eficàcia real de tot el treball que implica.

'Qualitat' és un terme que associem sense dificultat als àmbits productiu, empresarial, econòmic i dels serveis (tant públics com privats), aplicat als quals justifiquem i veiem amb bons ulls. La cosa canvia quan es tracta de concretar-lo i aplicar-lo a les tasques que tenim encomanades com universitaris, és a dir, la docència, la recerca, la gestió i la transferència de coneixement. Tanmateix no és discutible que a tota institució li cal establir un conjunt de processos d'aplicació sistemàtica (d'aquí, el mot SISTEMA) que serveixin per garantir (d'aquí, la GARANTIA) que som capaços sense interferència externa (d'aquí que sigui INTERN) d'aconseguir els objectius estratègics marcats en cada moment i, a partir de la seva consecució, determinar noves fites de millora (d'aquí, la QUALITAT).

El procés d'assegurament requereix, en efecte, d'un punt de partida, que en el cas d'una facultat és el PROGRAMA ELECTORAL DEL DEGÀ O DEGANA; que estableix unes LÍNIES ESTRATÈGIQUES, que es concreten en uns OBJECTIUS ESTRATÈGICS periodificats (amb responsables polítics, tècnics i administratius, del seu desenvolupament), que són avaluables mitjançant INDICADORS i millorables d'acord amb una sèrie de propostes.

Estem parlant, doncs, d'una eina, d'un instrument que ens permet monitoritzar la gestió de tots els elements que intervenen en el seguiment del correcte funcionament de la docència, assolir els objectius estratègics del Centre i retre compte als membres de la Facultat.

La qualitat és un concepte d'aplicació transversal. Això significa que un Sistema de Garantia Intern de Qualitat d'un centre com és la Facultat de Filosofia i Lletres, hauria de vetllar per assegurar la qualitat de tots els processos que s'hi desenvolupen en relació amb les quatre missions del centre i de tots els agents que hi participen.

La convicció personal i de l'Equip de Deganat que hem de ser capaços de gestionar i aplicar el nostre sistema propi va fer que (ara puc dir, amb un punt d'ingenuïtat) acceptéssim de formar part de la primera experiència que endegava la universitat en aquest sentit.

No puc dir que l'experiència fins ara hagi estat negativa, ans al contrari. Ha servit per definir i posar ordre a tot un seguit de processos i per fer-nos conscients d'allò que no tenim ben definit ni protocolitzat. Per tant, el balanç intern és molt positiu. No ha estat valorat això pel Comitè Extern d'Avaluació en la seva visita prèvia, que ha aconsellat AQU que demori, si més no mig any, l'anàlisi final de la implantació, amb les conseqüències que això comporta.

L'anàlisi de tot el procés ens porta a detectar algunes disfuncions que s'haurien d'haver previst:

1. El fet que s'hagi treballat gairebé en paral·lel la certificació del SGIQ de Lletres i la del SGIQ dels processos transversals de la UAB. El lògic hagués estat de tenir primer el paraigües on aixoplugar-se.
2. El fet d'una manca de formació i direcció clara per part de l'OQD.
3. El fet de no tenir suport tècnic suficient. Tot ha caigut a les espatlles de la vicedegana de Qualitat i de l'Adjunta al degà per a la Qualitat, fins i tot feines estrictament administratives.
4. La impossibilitat d'allargar el termini de presentació de la documentació.
5. Una manca de previsió per part de l'Equip de Govern que ha fet coincidir la certificació de Lletres i la de Psicologia que compartim el mateix escàs suport tècnic.
6. L'exigència de definir uns processos referits a àmbits en què el Deganat té competències molt limitades o gairebé inexistents (contractació del professorat, formació del PAS, etc.).

DIAP. 3. Només perquè ens fem una idea del volum de feina que el procés ha comportat us diré que en el decurs de l'any, i relacionat amb el SGIQ:

- S'ha creat la Comissió de Qualitat Docent del Centre i aprovació del Reglament.
- S'ha elaborat el [Manual del SGIQ](#) que acabem d'aprovar.

- S'han alineat les línies estratègiques de la FFIL (derivades dels programes electorals i l'acció de govern del degà) amb les de la UAB (aprovades amb posterioritat i s'han relacionat els objectius estratègics amb els processos del SGIQ).
- S'han revisat els processos existents i se n'han creat de nous (fins a 22 processos).
- S'han elaborat els 22 informes de revisió d'aquests processos
- S'han elaborat els diagrames de flux (amb la col·laboració de l'Àrea d'Organització i Planificació) dels 22 processos.
- S'ha creat el Quadre d'Indicadors (amb dades completes dels cursos 2015/16, 2016/17 i 2017/2018; i en curs les dades de 2018/19)
- S'han elaborat els plans de millora d'aquests 22 processos.

La demora en la certificació té una conseqüència immediata que és haver de re-acreditar els tres primers MU que vam acreditar fa quatre anys, si es volen continuar programant: el MU en Literatura Comparada, el MU en Prehistòria, Antiguitat i Edat Mitjana i el MU en Estudis Anglesos Avançats.

Però hi ha un objectiu més intangible. Tots i totes hem de agafar més consciència de la importància de tenir un SGIQ certificat i de les conseqüències que se'n deriven. En aquest cas l'Equip de Deganat pot assumir la feina que això comporta, però necessita la col·laboració de tothom en tot allò que envolta l'assegurament de la qualitat: l'elaboració dels informes de seguiment, l'elaboració dels informes d'acreditació, l'elaboració de les memòries dels títols, etc.

Fet aquest preàmbul extens, passaré a comentar algunes de les fites que hem aconseguit enguany i d'allò que ha quedat pendent.

Una de les línies estratègiques d'aquest mandat, que continua l'encetada en el primer trienni, és la revisió i nova programació d'estudis de grau.

No em referiré a les actuacions dutes a terme en el quadrienni que ens precedeix. Sí esmentaré alguns indicadors que serveixen per valorar el grau d'assoliment dels objectius associats a aquesta línia.

DIAP 4-5-6. Segons xifres oficials a data 31 d'octubre, la UAB ha matriculat 468 estudiants més de grau (un 1,8% més que el curs anterior), un 34,4% dels quals (161) correspon a la facultat.

DIAP 7. Aquest augment **general** (però més a la facultat) es continua devent al bon comportament de la **matrícula als nous graus** que enguany es reflecteix no pas a primer curs (**+0,6%**), sinó en la matrícula de segon i, per tant, en el nombre total de matriculats, que augmenta un 4,6%. Continua, doncs, la tendència positiva registrada en els darrers tres cursos. Els tres nous graus registren una estabilitat de matrícula d'accés a primer curs, que es tradueix a l'alça en el cas de Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial, en el manteniment en el cas dels Estudis Socioculturals de Gènere i en una certa disminució en el cas de Ciències de l'Antiguitat. S'estabilitza el bon comportament del curs passat dels títols d'Història i Humanitats i es mantenen en la tònica positiva els títols d'Antropologia, Estudis Anglesos, Història de l'Art, Musicologia i, en general, els estudis combinats de filologia. El títol de Filosofia continua la línia ascendent iniciada el curs 2016-2017, de manera que enguany presenta un accés un 17% superior al del curs passat; en sentit contrari, el títol d'Arqueologia continua la davallada, que és d'un 40% acumulat progressivament des del curs 2014-2015. Igualment cal assenyalar la recuperació sostinguda del títol de Llengua i Literatura Catalanes (un 52% d'augment progressiu des del curs 2017-2018), tot i que en xifres absolutes només ocupa un 46% de places disponibles.

Tot això ha fet que la **matrícula de primer curs** hagi augmentat un **0,6%** i la matrícula total un 4,1% (enfront de l'1,8% de la universitat), i que s'hagi ocupat un **92%** de les places ofertes, un punt percentual més que el curs passat. Considerant, doncs, l'impacte que hagi pogut tenir la novetat de l'oferta, podem aspirar a apropar-nos al 1100 estudiants de nou accés en els propers cursos.

DIAP 8. També augmenta en 4 el nombre de títols que presenten un nivell d'ocupació igual o superior al 100% (**Filosofia, Estudis Socioculturals de Gènere, Estudis Anglesos, Humanitats, Musicologia, Antropologia, Història de l'Art, Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial, Història i els estudis combinats d'anglès amb espanyol i francès**); en un segon grup (entre el 80% i el 94% se situen **els estudis combinats d'anglès amb català i clàssiques, Ciències de l'Antiguitat i Llengua i Literatura Espanyoles**); els estudis de **Llengua i Literatura Catalanes, Català i espanyol i Arqueologia**, se situen entre el 45% i el 60%; i, finalment per sota del 45% se situen els **Estudis de Francès** que només ocupen un 20% de les places disponibles.

DIAP 9. Tanmateix, cal estar molt amatents també a l'evolució de les preferències en la sol·licitud dels estudis. La Facultat ha experimentat un augment significatiu d'aquest tipus de sol·licitants (barra en vermell), que va lligada a l'efecte dels nous títols. Si tenim en

consideració les xifres del curs anterior, la majoria de titulacions experimenten una davallada en les sol·licituds en primera preferència, algunes de les quals malgrat cobrir tota l'oferta de places. Les més significatives són Arqueologia, Estudis Anglesos, Estudis Francesos i Ciències de l'Antiguitat; contràriament, experimenten un creixement important la majoria d'estudis combinats de filologia, Història de l'Art, Llengua i Literatura Espanyoles, Llengua i Literatura Catalanes, Musicologia i Geografia. Cal que les coordinacions dels títols analitzin amb més profunditat la sèrie històrica i reflexionin sobre les causes que produeixen les tendències. Només així hi podrem posar remei.

DIAP. 10. Quant a la programació de nous estudis o a la reverificació dels actuals, durant l'any 2019 s'ha continuat la doble tasca que va emprendre l'equip des del moment que va accedir al deganat. **DIAP. 11.** Per una banda, s'ha reverificat el Grau en Filologia Catalana i el MU CREOLE i, per l'altra, s'han verificat el Grau d'Estudis Socioculturals de Gènere (amb la qual cosa s'ha pogut oferir com a títol oficial el curs 2019-2020); el MU interuniversitari (UAB-UPF) en Humanitats i Patrimoni Digitals; i el Grau compartit amb la Facultat de Traducció i Interpretació Estudis d'Espanyol-Xinès. Contràriament no s'ha aconseguit la verificació del Grau en Història, Política i Economia (180 ECTS) i es presenta amb moltes dificultats la verificació del títol en Ciències i Humanitats.

M'aturo un xic en explicar l'estat en què es troben aquestes dues propostes. La d'Història, Política i Economia (recordo que la durada va ser l'escull principal que implica la no verificació) es proposa a AQU com un nou grau de 240ECTS. La predisposició a tirar-lo endavant tant de les facultats que ens acompanyen com dels vicerectorats de Personal Acadèmic i de Programació Acadèmica han estat fonamentals: a canvi de la disminució d'un total de 45 estudiants d'entrada de tres titulacions actuals de cada facultat s'han aconseguit recursos per poder programar-lo; a la nostra facultat suposa la disminució de 20 estudiants d'entrada del títol d'Història.

Quant al Grau de Ciències i Humanitats, que s'havia de posar en marxa el proper curs, recordo que va ser un encàrrec de l'Equip de Govern a aquesta facultat perquè pilotés la seva programació. Es tracta d'un Grau interfacultatiu (3 centres de la UAB) i interuniversitari (UC3 i UAM). Encara no fa una setmana s'ha rebut l'informe absolutament negatiu d'AQU, similar al que es va rebre en relació als Estudis de Gènere. Tant negatiu que caldrà fer-hi front amb les eines oportunes, que van més enllà de les estrictament acadèmiques.

DIAP. 12. El propassat mes de setembre la universitat ha presentat noves propostes d'estudis organitzats per la Facultat. Es tracta de les reverificacions dels Graus en Estudis Francesos, en

Estudis Anglesos i en Estudis de Llengua i Literatura Espanyoles i dels MU en Estudis Territorials i de la Població i MU en Arqueologia Prehistòrica. Si les propostes són verificades per AQU i ANECA, s'impartirien a partir del curs 2021-2022.

DIAP. 13. Una segona línia estratègica del mandat anunciada en el programa electoral és la revisió i la programació dels estudis de màster.

Fixem-nos, doncs, ara en els màsters. Els anys anteriors en aquest mateix escenari advertia sobre la davallada continuada de la matrícula els tres darrers cursos. Vaig anunciar també algunes mesures per intentar pal·liar la situació en el benentès que un índex d'eficiència inferior al 80% en la programació de màsters, impedia que el centre pogués programar més estudis d'aquesta mena. D'acord amb les dades d'enguany sembla que l'aplicació d'algunes d'aquestes mesures han aturat la sagnia. La facultat compta amb 10 estudiants més de màster i ha augmentat en 2 els màsters que se situen per sobre dels 20 matriculats (que, recordo, és la xifra que la Generalitat té en compte a l'hora de calcular l'índex d'eficiència, que aquest curs arriba al 64%).

Per al curs 2020-2021 la Comissió d'Afers Acadèmics ha aprovat mantenir la programació actual, amb l'aplicació del criteri de biennalitat del MU en Francès Llengua Estrangera i Diversitat i del MU en Egiptologia. I ha fet una excepció amb el MU en Filosofia Aplicada perquè és un MU-Erasmus Mundus, amb el compromís que la matrícula del proper curs ha d'arribar a un mínim de 12 estudiants locals. Els MU en Prehistòria, Antiguitat i Edat Mitjana i en Estudis Territorials i de la Població són en fase de reverificació, atesa la seva progressió negativa.

L'Equip de Deganat estarà amatent sobretot al comportament del MU en Literatura Comparada (que ha experimentat una davallada molt important) i d'aquells estudis que es mouen en la línia justa dels 20 matriculats.

DIAP 14. Pel que fa a la mobilitat OUT s'han recuperat les xifres del curs 2015-2016, després de dos cursos de davallada i, en canvi, s'ha experimentat una davallada significativa en la mobilitat IN que fins ara havia mostrat una certa robustesa al voltant dels 240 estudiants. Es continua mantenint un estancament en la xifra d'estudiants *in* al voltant dels 240.

DIAP 15. Ordenació dels estudis

Quant a l'aplicació del PD del curs 2019-2020 s'ha mantingut la proposta de programació feta el propassat mes de març a través de la Transparència de Programació Docent. Per primera vegada en els darrers cursos s'han pogut mantenir tots els grups previstos, amb l'únic tancament d'una assignatura optativa. Val a dir, però, que aquest manteniment s'ha fet en alguns casos sense dotació de recursos, bé sigui perquè existeix el professorat necessari per dur a terme la docència (àrees excedentàries, lectorats finançats per institucions alienes, etc.) o bé perquè els departaments han assumit el cost que representa la sobreprogramació d'acord amb el criteris aprovats per la CPA.

DIAP. 16. Directament lligat a la programació de la docència està l'assoliment de les *rationes* que mesuren la relació entre els estudiants matriculats homologats a temps complert d'un grau i el professorat necessari per impartir-lo. La Facultat va comprometre's fa dos anys amb el vicerector de Programació Acadèmica a ajustar-se progressivament a les xifres establertes en el Model, amb el benentès que en alguns títols que presenten una entrada molt allunyada de les places ofertes això no seria possible. D'acord amb la informació que es pot consultar en la TPD, aquesta és la situació actual:

1. Tres títols l'assoleixen amb escreix (en verd oliva).
2. La majoria de títols experimenten una millora considerable en comparació amb el punt de partida de l'any anterior, alguns en un punt o més (en verd gris)
3. Tres títols presenten la tendència inversa (en rosa)

La tendència positiva segueix la començada fa tres cursos. Recordo que l'exposició de l'estat de la qüestió no és sinònim d'acord de l'Equip de Deganat amb la mesura, ans mostra de solidaritat institucional, atesa la migradesa de recursos disponibles i la situació d'altres títols organitzats per altres facultats.

DIAP 17.

Seguint en l'apartat de l'Ordenació dels Estudis:

- S'ha mantingut l'organització de la docència de les assignatures transversals per grups d'interessos afins, la qual cosa ha permès adequar els continguts a les necessitats de les titulacions.
- S'està duent a terme un procés de revisió de les Guies Docents per veure el compliment de la normativa d'avaluació.
- S'ha dut a terme per part del vicerectorat de Programació Acadèmica una auditoria sobre el compliment docent, els resultats de la qual es poden consultar a la xarxa.

- Després d'una anàlisi de la implantació de la nova proposta d'estructuració de la docència el curs 2018-2019, s'ha mantingut durant el curs 2019-2020 amb adaptacions a les necessitats justificades de les titulacions i amb l'acord dels delegats i/o representants dels estudiants amb els quals van mantenir reunions singulars el vicedegà de Comunitat Universitària i la vicedegana d'Ordenació dels Estudis. Val a dir que la figura del delegat de curs va consolidant-se, de manera que el curs 2018-2019 vam arribar als 55 i aquest curs ens acostarem als 80.
- Es van tancar totes les guies docents a excepció de 19 que, per causes diverses, no es van redactar en alguna de les llengües aprovades per la Comissió d'Afers Acadèmics de la UAB.
- S'ha aplicat i adaptat l'acord del CdG sobre avaluació única excepcional.
- S'ha modificat el protocol de matrícula extraordinària.
- S'ha progressat en l'homogenització dels processos que afecten l'elaboració del PD dels màsters i la redacció de les guies, de forma similar com es fa en els graus.

DIAP 18 S'ha continuat aplicant el protocol únic aprovat l'any 2017 per a la gestió de les Pràctiques Externes per tal de impulsar l'aspecte professionalitzador dels títols amb el resultat que podeu contemplar

DIAP 19. Processos de Qualitat.

DIAP. 20. En el capítol de la Qualitat Docent, cal afegir que:

- S'ha acreditat el MU en Egiptologia.
- Es va aprovar l'ISC corresponent al curs 2017/2018 i el Pla de Millores associat
- S'estan tramitant 10 modificacions de memòries de títols i s'estan enllestint els nous informes de seguiment de les titulacions i la revisió del Pla de Millores del Centre (que haurà d'aprovar a finals de gener).

DIAP 21. Economia, espais i infraestructures

DIAP. 22. En l'apartat d'Economia

- S'ha aprovat un nou model de distribució del pressupost del centre als departaments en funció del nou model de distribució del pressupost de funcionament aprovat pel CdG.
- S'ha pogut dotar els càrrecs de l'estructura variable de la Facultat.

- S'han mantingut les dues convocatòries d'ajuts per a la realització d'activitats a la Facultat, la qual cosa ha suposat una dotació d'uns 10.000 euros distribuïts en dues convocatòries.
- S'han finançat els actes per celebrar el 50è aniversari de la Facultat

DIAP. 23. En l'apartat d'infraestructures

- S'ha remodelat l'aula 501 amb el romanents de l'any 2018.
- S'han millorat algunes infraestructures, bàsicament docents.
- S'ha contribuït a integrar el STPS en el *LivingLab* d'Humanitats, situat a la Sala de Revistes i inaugurat a inicis de novembre. En aquest moment s'està estudiant la possibilitat de contribuir econòmicament a la transformació de l'espai de la Sala de Revistes amb vista a adequar-la a les noves funcions del Lab.
- **DIAP. 24.** S'ha conclòs finalment la remodelació de la Sala de Graus 'Jordi Castellanos' amb l'adequació de les taules de presidència i **DIAP 25** l'aportació de dues pintures més de l'artista vallesà X. Uriach.

DIAP. 26 Com a activitat singular cal esmentar l'organització de la III Setmana de la Recerca que va servir per mostrar el potencial investigador sènior del centre a través d'una exposició de pòsters dels SGR adscrits als departaments; i el potencial junior representat pels doctorands i doctorandes que van participar en el concurs "La meva recerca en 240 segons".

Per cloure aquest repàs, un esment a la política de **comunicació i de promoció** de la facultat.

DIAP. 27. A més de les accions habituals en el marc de les JPO i del Saló de l'Ensenyament, la Facultat ha acollit dues edicions dels "Matins a Lletres", els mesos de maig i novembre. En la segona edició les aules de la facultat han incorporat 234 estudiants procedents de 27 instituts de secundària. **DIAP. 28** Igualment s'han elaborat noves fitxes dels graus i vídeos promocionals i **DIAP. 29** s'ha obert un canal Youtube del centre i **DIAP 30.** s'ha continuat mantenint la comunicació a través de les xarxes socials.

Amb el convenciment que una Facultat de Filosofia i Lletres ha d'anar més enllà de l'estricta docència i recerca i ha d'esdevenir un referent en la programació cultural i acadèmica del campus, **DIAP 31** hem continuat l'experiència de posar pianos a disposició del públic un dia a l'any; hem organitzat dues exposicions: **DIAP 32** una sobre "El jaciment neolític de La Draga" i

DIAP 33 una altra sobre "La lluita Peshmerga"; hem organitzat diferents concerts al llarg de l'any, que clouen amb el que sentirem en acabada aquesta JF.

CONCLUSIÓ

I concloc ràpidament. **DIAP 34** Continuo del tot convençut que formem part d'una facultat acadèmicament inquieta i capdavantera, científicament molt robusta, estructuralment molt cohesionada, i culturalment molt potent. És qüestió de seguir persistint en cadascun dels objectius que ens hem marcat durant l'any vinent.

Joan Carbonell Manils

Degà

Bellaterra (Cersanyola del Vallès) a 19 de desembre de 2019